

Sanna Kurronen

KONTTOREILTA KARANNEET

Huoli koronavirusepidemiasta on laantunut, mutta toimistolle ei haluta palata

- Vain 17 prosenttia suomalaisista on sitä mieltä, että työpaikoilla pitäisi palata lähityöhön. Pandemian aikana pääsääntöisesti etätöitä tehneistä vain neljä prosenttia haluaa jatkossa työskennellä vain työpaikalla.
- Enää alle joka neljäs (23 %) suomalainen kokee pelkoa ja ahdistusta koronaviruksesta, kun vielä alkuvuonna huolestuneiden osuus oli 42 prosenttia.
- Vaikka huolet koronaviruksesta ovat laantuneet, suomalaiset näkevät yhä tarvetta rajoitustoimille. Vain kolmannes (32 %) luopuisi kaikista rajoituksista.

Suomalaisten koronahuolet ovat väistyneet, mutta se ei innoita palaamaan lähityöhön. Etätöihin tottuneet haluaisivat mielellään jatkaa etätöissä.

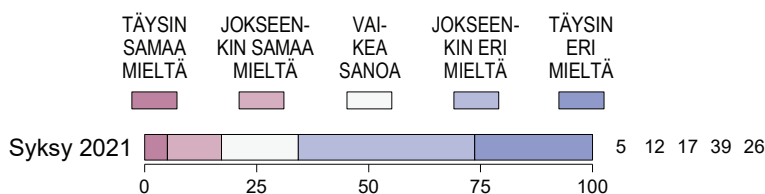
Vain 17 prosenttia suomalaisista on sitä mieltä, että kaikilla työpaikoilla on syytä palata mahdollisimman laajalti takaisin lähityöhön, kun pandemian aikainen etätösuositus on poistettu (Kuvio 1). Toista mieltä on 65 prosenttia.

Pandemian aikana kokonaan etätöissä olleista (ks. *Puolet on työskennellyt työpaikalla koronapandemian aikana*, s. 2) juuri kukaan (4 %) ei halua palata kokonaan työpaikalle (Kuvio 2).

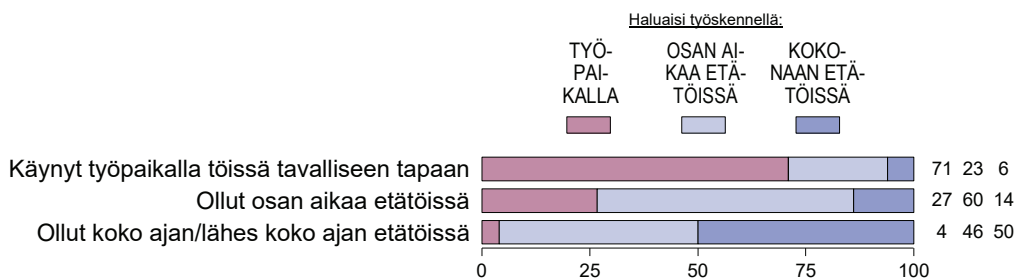
Kokoaikaisesti etätöissä haluaisi jatkaa heistä puolet (50 %) ja jonkinlaista osittaisen etätöyön mallia pitää parhaana vain hieman harvempi (46 %). Osan aikaa etätöitä tehneistä suuri enemmistö (60 %) haluaa jatkaa karkeasti ottaen samalla tavalla, ja heistä hieman useampi kuin joka neljäs (27 %) kaipaa takaisin työpaikalle kokoaikaisesti. Noin joka seitsemäs (14 %) osan ajasta etätöitä tehneistä haluaisi siirtyä kokoaikaiseen etätöymalliin.

Pandemian aikana työpaikalla tavalliseen tapaan käyneistä seitsemän kymmenestä (71 %) haluaa jatkaa samaa rataa myös pandemian jäl-

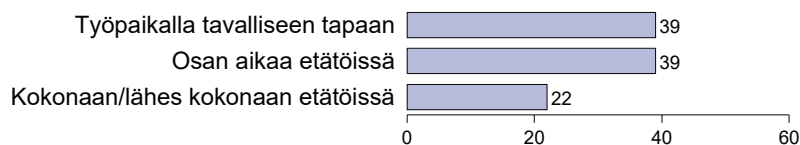
Kuvio 1. ”Kun pandemian aikainen etätösuositus on poistettu, kaikilla työpaikoilla on syytä palata mahdollisimman laajalti takaisin lähityöhön” (%)

Kuvio 2. Miten haluaisi mieluiten työskennellä jatkossa: arviot sen mukaan miten on työskennellyt koronapandemian aikana (%)

Kuvio 3. Miten haluaisi mieluiten työskennellä jatkossa, kun pandemia on ohi (työelämässä olevista, %)

keen, ja vain harva (6 %) haikailee etätöihin. Jonkinlaista osittaista mallia heistä kannattaa kuitenkin lähes neljännes (23 %).

Kaikista työelämässä olevista neljä kymmenestä (39 %) haluaa pandemian jälkeen työskennellä työpaikalla ja yhtä suuri osuus osan aikaa etätöissä (Kuvio 3). Kokonaan etätöitä haluaisi tehdä 22 prosenttia työelämässä olevista.

Asenteet muuttavat työelämää

Konttorille ei siis ole paluuta, jos työntekijöiltä kysytään, ja sillä on vaikutusta työmarkkinoihin. Työnantajat voivat nyt kilpailla parhaasta työvoimasta tarjoamalla etätömahdollisuuksia.

LinkedInin mukaan etätöyön mahdollistaviin avoimiin työpaikkoihin tulee 2,5-kertainen mää-

rä hakemuksia verrattuna niihin, joissa etätömahdollisuutta ei ole.¹ Konsulttiyhtiö McKinsey & Companyn maailmanlaajuisessa selvityksessä työntekijöistä 30 prosenttia ilmoitti vaihtavansa todennäköisesti työpaikkaa, mikäli etätö ei enää pandemian jälkeen ole nykyisessä työpaikassa mahdollista.²

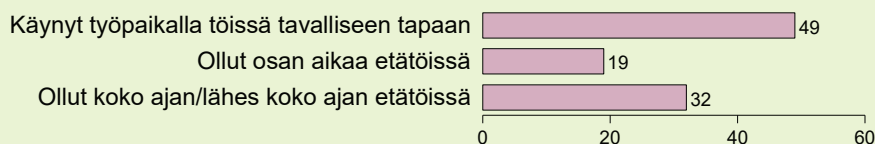
Kun osaavan työvoiman saatuusongelmat vaivaavat työnantajia, ne eivät voi kuin sopeutua. Etätöyön etuina nähdään muun muassa joustavuus työajoissa sekä työn ja perheen helpompi yhteensovittaminen. Vähiten työpaikalle kaipaavat suomalaistenkin joukossa 26–45-vuotiaat, mihin ikähaitariin ruuhkavuodet tyypillisesti osuvat (ks. erillinen Kuvioliite).

Työnantajat voivat vain sopeutua.

Puolet on työskennellyt työpaikalla koronapandemian aikana

Työssäkäyvistä suomalaisista puolet (49 %) on pandemian aikana käynyt työpaikalla tavalliseen tapaan, joka viides (19 %) on ollut osan aikaa etätöissä ja koko ajan tai lähes koko ajan etätöissä on ollut kolmannes (32 %, Kuvio 4).

Kuvio 4. Miten on pääsääntöisesti työskennellyt koronapandemian aikana (työelämässä olevista, %)

Halu jäädä etätöihin selittyy todennäköisesti pikemminkin etätöistä saaduilla kokemuksilla kuin koronahuolien jatkumisella. Ne ovat nimittäin melko laajalti väistyneet.

Koronaa ei koeta enää uhkaavana

Koronahuolet ovat selvästi laantuneet verrattuna kevääseen 2021. Myös olosuhteet ovat muuttuneet kevääseen nähden. Valtaosa suomalaisista on saanut kaksi rokotetta, ja syksyn aikana rajoitustoimia on purettu.

Kun vielä keväällä 2021 useampi kuin neljä kymmenestä (42 %) koki ahdistusta ja pelkoa koronaviruksesta ja sen leviämisestä Suomessa, syksyyn mennessä ahdistuneiden osuus oli pudonnut 23 prosenttiin (Kuvio 5). Selvä enemmistö (63 %) suomalaisista ei enää pelkää koronaa.

Keväällä 2020 eniten pelkoa ja ahdistusta kokivat etätöihin jääneet, siinä missä työpaikallaan normaalisti käyneet sekä työelämän ulkopuoliset olivat vähemmän huolissaan.³ Nyt työelämän ulkopuoliset kokevat selvästi enemmän

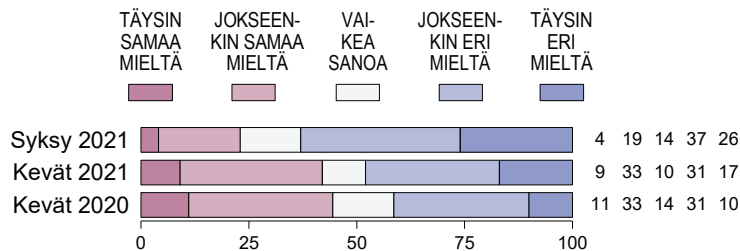
pelkoa ja ahdistusta koronaviruksen leviämisestä kuin työelämässä olevat (Kuvio 6).

Yksi epätahtista muutosta selittävä tekijä näyttää olevan ikä, sillä yli 56-vuotiailla vastaajilla koronahuolet eivät ole helpottaneet yhtä paljon kuin sitä nuoremmilla. Tulos on siinä mielessä yllättävä, että juuri heidän riskinsä sairastua vakavasti ja kuolla koronaviruksen aiheuttamaan tautiin oli merkittävä vielä keväällä 2020, kun rokotuskattavuus ei ollut vielä laaja.

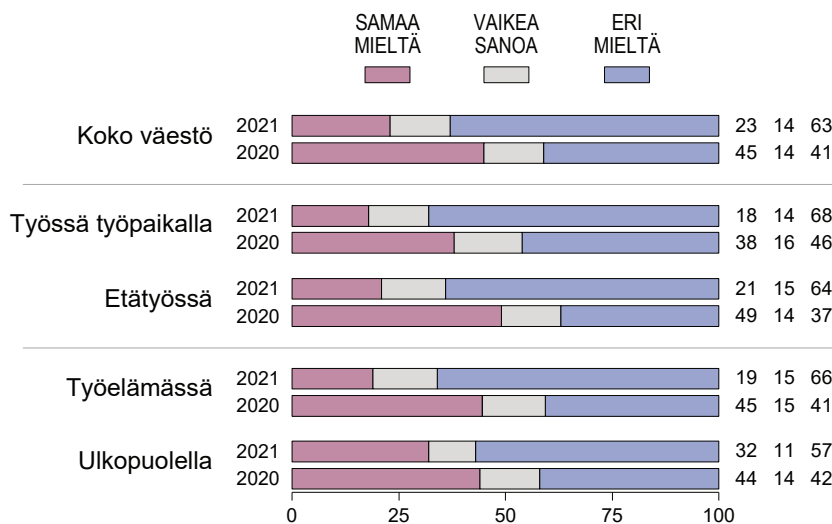
Huolten hälveneminen näkyy suhtautumisessa sekä epidemian terveys- että talousvaikutuksiin. Oman terveytensä kannalta uhkaavana koronavirusepidemiaa pitää enää 16 prosenttia suomalaisista ja valtaosa (83 %) ei pidä epidemiaa uhkaavana (Kuvio 7).

Läheistensä terveyden kannalta enää hieman useampi kuin joka neljäs (27 %) suomalainen pitää epidemiaa uhkaavana, kun seitsemän kymmenestä (71 %) ei ole huolissaan. Vain puoli vuotta aiemmin keväällä 2021 pandemian vaikutuksista läheistensä terveyteen oli huolissaan selvä enemmistö (59 %) suomalaisista. Yleensä

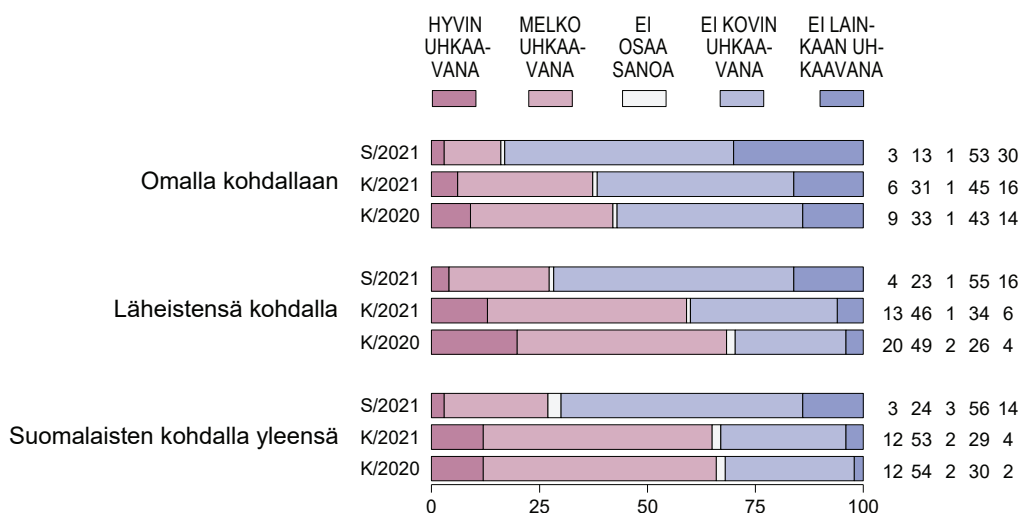
Kuvio 5. "Koronavirus ja sen leviäminen Suomessa ahdistaa ja pelottaa minua" (%)

Kuvio 6. "Koronavirus ja sen leviäminen Suomessa ahdistaa ja pelottaa minua" (%)

Kuvio 7. Kuinka uhkaavana terveyden kannalta pitää koronavirusepidemiaa (%)

suomalaisten terveyden kannalta epidemiaa pitää uhkaavana samoin enää 27 prosenttia ja 70 prosenttia ei uhkaa näe. Myös talouden ja toimeentulon kannalta huolissaan on yhä harveneva joukko (Kuvio 8). Omalla (19 %) ja läheistensä kohdalla (20 %) koronavirusepidemiaa pitää taloudelle uhkaavana vain joka viides ja noin neljä viidestä ei näe uhkaa (omalla kohdallaan 80 prosenttia ja läheistensä kohdalla 78 %).

Vielä keväällä erityisesti läheistensä kohdalla huolissaan oli selvä enemmistö suomalaisista (59 %). Hieman hitaammin huolet ovat haihtuneet, kun kysytään arviota koronavirusepidemian uhasta yleensä suomalaisten talouden ja toimeentulon kannalta. Uhkaavana tilannetta pitää edelleen 44 prosenttia suomalaisista, mutta puolet (50 %) ei ole huolissaan.

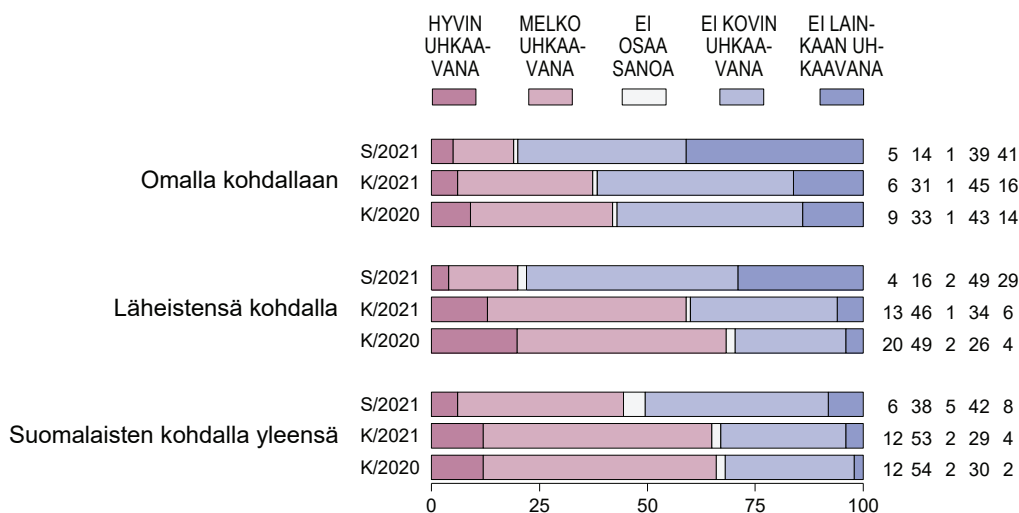
Vaikka huoli koronaviruksesta on selvästi laantunut, suomalaiset ovat varovaisia rajoitustoimien poiston suhteen. Kolmannes (32 %) suomalaisista on sitä mieltä, että kaikista pandemiin liittyvistä rajoituksista on syytä luopua heti (Kuvio 9). Eri mieltä on kuitenkin useampi, sillä puolet (51 %) suomalaisista ei vielä luopuisi kaikista rajoituksista.

Erityisen innokkaita luopumaan rajoituksista ovat perussuomalaisten kannattajat, joista 57 prosenttia luopuisi niistä heti (ks. Kuvioliite).

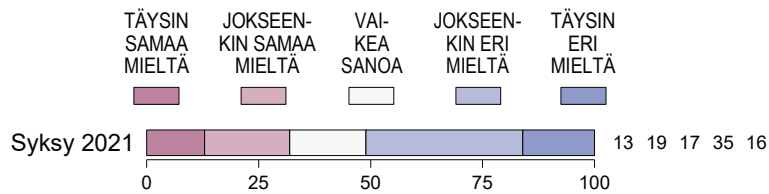
Korona voi tuoda pysyviä muutoksia elämään

Suomalaiset näyttäisivät siis edelleen olevan varuillaan koronan suhteen, vaikka suurin huoli

Kuvio 8. Kuinka uhkaavana talouden kannalta pitää koronavirusepidemiaa (%)

Kuvio 9. ”Kaikista pandemiaan liittyvistä rajoituksista on syytä luopua heti” (%)

li onkin väistynyt. Se lienee viisasta ottaen huomioon tautitapausten määrän uuden kasvun loppuvuotta kohti mentäessä.

Koronapandemia aiheuttanee joka tapauksessa myös pysyviä muutoksia suomalaiseen työelämään, kun tarkastellaan, miten moni suomalainen on kiintynyt etätyöskentelyn mahdollisuuteen. Suomessa etätyön tekeminen oli verrattain yleistä jo ennen pandemiaa. Eurostatin mukaan 32 prosenttia suomalaisista työskenteli etänä ainakin joskus vuonna 2019, kun koko EU:ssa osuus oli vain 14 prosenttia.⁴ Etätyö luo mahdollisuuksia niin työnantajille kuin työntekijöillekin, mutta siihen liittyy myös merkittäviä haasteita, joita työnantajan täytyy ratkoa yhdessä työntekijöiden kanssa.

Pitkäksi venyvät työpäivät, vajavaiset työskentelyvälineet ja liiallinen eristäytyminen työyhteisöstä ovat ainakin pandemian aikaiselle etätyölle tyypillisiä ongelmia. Toisaalta yhdysvaltalaisen tutkimuksen mukaan etätyötä tehneistä kaksi kolmesta kokee etätyöskentelyn toimivan hyvänä korvikkeena kasvokkain tapaamiselle ja vain kolmannes on toista mieltä.⁵

Siitä huolimatta on todennäköistä, että kun työpaikalla käydään enää harvoin, monen tietotyötä tekevän työpaikka muuttuu jonkinlaiseksi kohtaamisalustaksi. Omalla työpisteellä puurtamisen sijaan työpaikalla tavataan ihmisiä, vaihdetaan kuulumisia ja ideoidaan. Samalla tietotyötä tekevien työelämä eriytyy edelleen käsi-työammateista, joissa työ tehdään tulevaisuudessakin vanhaan tapaan työpaikalla.

Kirjoittaja

Sanna Kurronen on EVAn ekonomisti.

Viitteet

- 1 Rameswaram (2021).
- 2 Alexander ym. (2021).
- 3 Metelinen (2020).
- 4 Eurostat (2021).
- 5 Parker ym. (2021).

Lähteet

Ahrendt, D., Mascherini, M., Nivakoski, S. ja Sandor, E. (2021). Living, working and COVID-19 (Update April 2021): Mental health and trust decline across EU as pandemic enters another year. Eurofound.

Alexander, A., De Smet, A., Langstaff, M. ja Ravid, D. (2021). What employees are saying about the future of remote work. McKinsey & Company. <https://www.mckinsey.com/business-functions/people-and-organizational-performance/our-insights/what-employees-are-saying-about-the-future-of-remote-work> (haettu 12.11.2021).

The Economist (2021). Why executives like the office. November 6th 2021 edition. <https://www.economist.com/business/2021/11/06/why-executives-like-the-office?giftId=ab4101c2-bfd4-474b-ab2e-a7cf1779eca8> (haettu 9.11.2021).

Eurostat (2021). Employed persons working from home as a percentage of the total employment, by sex, age and professional status (%). https://ec.europa.eu/eurostat/data/browser/view/lfsa_ehomp/default/table?lang=en (haettu 15.11.2021).

Metelinen, S. (2020). Sisukkaina savottaan – Suomalaiset ovat valmiita tinkimään eduistaan talouskurin selättämiseksi. Eva Analyysi No 82.

Parker, H., Horowitz, J. M. ja Minkin, R. (2021). How the Coronavirus Outbreak Has – and Hasn’t – Changed the Way Americans Work. PEW Research Center. <https://www.pewresearch.org/social-trends/2020/12/09/how-the-coronavirus-outbreak-has-and-hasnt-changed-the-way-americans-work/> (haettu 9.11.2021).

[trends/2020/12/09/how-the-coronavirus-outbreak-has-and-hasnt-changed-the-way-americans-work/](https://www.pewresearch.org/social-trends/2020/12/09/how-the-coronavirus-outbreak-has-and-hasnt-changed-the-way-americans-work/) (haettu 9.11.2021).

Predotova, K. ja Vargas Llave, O. (2021). Workers want to telework but long working hours, isolation and inadequate equipment must be tackled. Eurofound. <https://www.eurofound.europa.eu/publications/article/2021/workers-want-to-telework-but-long-working-hours-isolation-and-inadequate-equipment-must-be-tackled> (haettu 9.11.2021).

Rameswaram, S. (2021). ”I quit” [podcast jakso 30.10.2021]. Vox Today Explained. <https://megaphone.link/VMP9043725321> (haettu 3.11.2021).

Sutela, H. (2021). Uusi normaali kutsuu – vanhaan ei ole paluuta, jos työntekijöiltä kysytään. Tieto & Trendit blogi. <https://www.stat.fi/tietotrendit/blogit/2021/uusi-normaali-kutsuu-vanhaan-ei-ole-paluuta-jos-tyontekijoilta-kysytaan/> (haettu 9.11.2021).

Näin kysely tehtiin

Tulokset perustuvat 2 042 henkilön antamiin vastauksiin. Tulosten virhemarginaali on kokoväestön tasolla 2–3 prosenttiyksikköä kumpaankin suuntaan. Tiedot kerättiin 24.9.–7.10.2021. Vastajat edustavat koko maan 18–79-vuotiasta väestöstä. Aineisto on kerätty Taloustutkimuksen internet-paneelilla ja painotettu edustamaan väestöä iän, sukupuolen, asuinalueen, koulutuksen, ammatin tai aseman, toimialan ja puoluekannatuksen mukaan. Aineiston tilastollisen jatkoanalyysin on tehnyt Yhdyskuntatutkimus Oy. Tulokset ja niiden tarkemmat väestöryhmittäiset erittelyt löytyvät EVAn kotisivuilta. EVAn Arvo- ja asennetutkimuksia on tehty vuodesta 1984.

Elinkeinoelämän valtuuskunta EVA on elinkeinoelämän ajatuspaja, jonka tavoitteena on edistää suomalaisen yhteiskunnan pitkän aikavälin menestystä. EVA tuottaa tietoa ja uusia näkökulmia julkiseen keskusteluun.

EVA Arviot esittelevät ajankohtaisia ideoita ja keskustelunaiheita. Arvioiden kirjoittajat vastaavat esitetyistä mielipiteistä, jotka eivät välttämättä edusta EVAn kantaa.

Arviot löytyvät EVAn kotisivuilta www.eva.fi.

ISSN 2342-074X (PDF)